HAZRETİ SEVDE BİNTİ ZEM’A

Peygamber efendimizin muhterem hanımlarından biri. Nesebi (silsilesi), Sevde binti Zem’a bin Kays bin Abdişems bin Abdivüdd bin Nasr bin Mâlik bin Hasel bin Âmir, el-Kureyşi, el-Âmiridir. Annesinin ismi ise, Şemmûs bint-i Kays İbn-i Zeyd İbn-i Amr İbn-i Âmiriye’dir. Doğum târihi kesin olarak bilinmeyen Hazreti Sevde’nin vefâtı ise Hazreti Ömer’in halifeliğinin son yıllarına rastlamaktadır.

Hazreti Sevde, amcasının oğlu Sekran İbn-i Âmir ile ilk evliliğini yapmıştı. İslâmiyetin geldiği ilk yıllarda; kocası Sekran İbn-i Amr ile îmân ederek müslüman oldular. Bu sırada Mekkeli müşriklerin müslümanlara yaptıkları eza ve cefâlar dayanılmaz, akıllara durgunluk verecek halde idi. Bunun üzerine Peygamberimiz (aleyhisselâm) müslümanların Habeşistan’a hicretine izin vermişlerdi. Hazreti Sevde; kocası Sekran ile birlikte ikinci Habeşistan hicretine katılarak oraya gitmişlerdi. Daha sonra Habeşistan’dan Mekke’ye döndüler. Hazreti Sekran Mekke’ye dönüşünden kısa bir müddet sonra vefât etti.

Hazreti Sevde, kocası Hazreti Sekran’ın vefâtından önce şöyle bir rüya görmüştü: Rüyada Peygamberimiz (aleyhisselâm), mübârek ayaklarını Sevde’nin omuzuna koymuşlardı. Hazreti Sevde de gördüğü bu rüyasını, kocası Hazreti Sekran’a anlatmıştı. Rüyayı dinleyen Sekran (radıyallahü anh) dedi ki: “Ey Sevde, sen gerçekten böyle bir rüya gördünse, bu benim mutlaka öleceğime, senin de Hazreti Peygamber (aleyhisselâm) ile evleneceğine bir işârettir. Sevde (radıyallahü anha) birkaç gün sonra başka bir rüya daha gördü: Kendisini bir yastığa yaslanmış, gök yüzünden inen ay başının etrâfında dönmüştü. Hazreti Sevde; gördüğü bu güzel rüyasını da kocası Hazreti Sekran’a anlattı. Sekran (radıyallahü anh) bu rüyayı da dinledi ve şöyle dedi:

“Ey Sevde (radıyallahü anha) bil ki, artık benim ölümüm yaklaşmıştır. Ben öyle inanıyorum ki; benim ölümümden sonra mutlaka evleneceksin” dedi. Gerçekten de Hazreti Sekran bu rüyadan bir kaç gün sonra vefât etti.

Hazreti Sevde, kocası Hazreti Sekran’ın vefâtında 50 yaşlarında idi. O’nun imânındaki sadakati, bütün zorluklara rağmen İslâm Dîni’nden dönmemesi, bu yolda başını ortaya koyması, Peygamberimiz (aleyhisselâm) üzerinde çok derin bir tesir bırakmıştı. Fakat Hazreti Sevde kocasının vefâtı ile çok üzüldü, sanki kolu kanadı kırılmış gibiydi. Hiçbir sahabenin üzülmesine ve kalbinin kırılmasına dayanamayan Peygamberimiz (aleyhisselâm) yaşlı ve dul olan Hazreti Sevde’ye evlilik teklif etti. O ise bunu sevinerek kabûl etti. Böylece üzüntüsü ve kederi gitmiş, yaradılmışların en şereflisine eş olma se’âdeti gelmişti.

Peygamber efendimiz evlenmelerinin hepsini; Hazreti Âişe’yi Allahü teâlânın emri ile nikahlandıktan sonra yaptı. Bunlar dinî, siyâsî veya merhamet ve ihsân ederek yapılan evlenmelerdir. Nitekim Sevde (radıyallahü anha) ile olan evlenme de böyledir. Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: “Bütün

zevcelerimle evliliklerim ve kızlarımı evlendirmem, hepsi Cebrâil(a.s)’ın Allahü teâlâ’dan getirdiği izinle olmuştur.”

Sevde (radıyallahü anha) îmân edip müslüman olduğu zaman, babası Zem’a ile kardeşi Abdullah henüz İslâm Dîni’ni kabûl etmemişlerdi. O’nun İslâmiyetten aldığı güzel ahlâkı, edebi ve terbiyesi; çevresi üzerinde çok büyük tesir yapmıştı. Onlara devamlı hareket ve sözleriyle İslâmiyetin üstünlük ve büyüklüğünü anlatırdı. Hazreti Sevde’nin, Peygamberimiz (aleyhisselâm) ile evlenmesini duyan kardeşi Abdullah bin Zem’a çok üzüldü. Saçını başını yolmaya başladı. Eline yüzüne üzüntüsünden toprak serpmişti. Daha sonra bu yaptıklarından pişman olduğunu şöyle anlatmıştır: “Zem’a’nın kızı Sevde’nin Resûlullah’a nikâhlandığını duyunca, saçımı yolduğum, başıma ve yüzüme topraklar serptiğim zamanki kadar, gülünç ve aşağı duruma düştüğümü hiç hatırlamıyorum” demiştir.

Hazreti Sevde’nin îmân bütünlüğü, çevresinde bulunan kardeşleri ve yeğenlerine çok tesir etmişti. Onların müslüman olmasına sebep olarak İslâmiyeti ilk kabûl edenler safına sokmuştu. Yakınlarının hepsi Peygamberimizin (aleyhisselâm) Medine’ye hicretinden önce îmân ederek müslüman olmuşlardı.

Hazreti Sevde, Peygamberimize (aleyhisselâm) karşı çok itaatkâr idi. O’na karşı edeb ve terbiyesinde hiç kusur etmez, emirlerini titizlikle yerine getirirdi. Her yerde O’nunla beraber olmayı ve O’na hizmetle şereflenmeyi canla başla isterdi. Çok şakacı ve latifeyi severdi. Birçok kerre Peygamberimizi (aleyhisselâm) şakalarıyla sevindirmiş ve duâsını almıştır.

Hazreti Sevde de, Peygamberimiz (aleyhisselâm) ile birlikte diğer hanımları gibi sırası geldiğinde savaşlara iştirâk ederdi. Uhud Savaşına katılarak, oradaki birçok müslümanın yarasını sarmış, onlara su taşıyarak çok büyük hizmetler etmişti. Peygamberimizle (aleyhisselâm) son veda haccında bulunmuş, O’nun vefâtından sonra bir daha hac ve umreye gitmemiştir.

Sevde (radıyallahü anha), alçak gönüllülüğü, eli açıklığı, bol sadaka dağıtmasıyla tanınırdı. Kendisine gelen bütün hediyeleri fakîrlere verir, onların sevinmesinden çok zevk duyardı. Bir gün Peygamber efendimizin hanımları huzûra toplanarak Ona sordular. “Yâ Resûlallah, bizim içimizden hangimiz size en önce kavuşacak dersiniz?” Bunun üzerine Peygamberimiz (aleyhisselâm) de; “Vefâtımdan sonra bana ilk kavuşacak olan kolu uzun olanınızdır” buyurduğunu Sevde (radıyallahü anha) rivâyet etmiştir. Peygamberimizin (aleyhisselâm) vefâtından sonra hanımlarının içinde en çok sadaka dağıtan ve cömert olan Hazreti Zeyneb binti Cahş vefât etti. Peygamberimizin (aleyhisselâm) diğer hanımları ise yukarıdaki hadîs-i şerîfin mânâsını ancak o zaman anlayabilmişlerdi.

Peygamberimizden (aleyhisselâm) bizzat işiterek rivâyet ettiği hadîs-i şerîfler dört-beş taneyi geçmemektedir. Sevde’nin (radıyallahü anha) Hazreti Ömer’in halifeliğinin son zamanlarında vefât etmesi de, az hadîs rivâyetinde bulunduğunu doğrulamaktadır.

---

1) El-A’lâm cild-3, sh. 145

2) Tabakât-ı İbni Sa’d cild-8, sh. 52

3) Müsned-i Ahmed bin Hanbel cild-6 sh. 429